

На сталічнай вуліцы,
якая носіць імя Лізы
Чайкінай, узвышаецца
помнік у яе гонар.
Мужная ўдзельніца
партызанскага руху
ў гады Вялікай
Айчыннай вайны
Лізавета Іванаўна
Чайкіна – адна з
самых знакавых фігур
у гісторыі барацьбы
савецкага народа з
нямецка-фашысцкімі
захопнікамі. Яна
пражыла кароткае,
але яркае жыццё,
поўнае адвагі
і самаахвярнасці.

ЖЫЦЦЁ, ЯКОЕ СТАЛА ПОДЗВІГАМ

ЮЛІЯ РАМАНЬКОВА | ФОТА АЎТАРА

Нарадзілася Ліза ў 1918 годзе ў маляўнічай вёсцы Руно Цвярской губерні (цяпер – Цвярская вобласць) у сялянскай сям’і. З дзяцінства была энергічнай, актыўнай і разумнай, выяўляла цікавасць да грамадскага жыцця. У юнацтве далучылася да камсамола, дзе хутка праявіла сябе са станоўчага боку. Была піянерважатай, з 1936 года – рахункаводам у калгасе, загадчыцай хаты-чытальні. Вучыла калгаснікаў пісаць і чытаць, кіравала кружкамі самадзейнасці. Засвойвала журналісцкае майстэрства – працавала карэспандэнтам у пенаўскай газеце

«Ленинский ударник». Стала начальнікам аддзела распаўсюджвання друку Пенаўскай канторы сувязі.

Актыўную маладую дзяўчыну заўважылі, і ў 1939 годзе Ліза Чайкіна ўзначаліла Пенаўскі раённы камітэт камсамола. Яна лічыла, што камсамольскі лідар павінен быць прыкладам для моладзі.

Усе мары і планы разбурыла вайна. Ліза Чайкіна стала сакратаром падпольнага райкама УЛКСМ. Арганізоўвала партызанскі атрад на тэрыторыі Калінінскай (цяпер

Цвярской) вобласці, распаўсюджвала антыфашысцкія лістоўкі і дапамагала савецкім ваеннапалонным збегчы з нямецкіх лагераў. Удзельнічала ў баявых аперацыях, хадзіла ў разведку, здабывала каштоўную інфармацыю.

У складзе дыверсійных груп дзяўчына выконвала складанейшыя заданні. Адно з першых — падрыў моста. Тады партызанскі атрад пусціў пад адхон цэлы нямецкі састаў з боепрыпасамі.

Калі Ліза Чайкіна ў чарговы раз хадзіла па вёсках, каб апаважыць насельніцтва пра становішча спраў на фронце, партызанку схапілі акупанты. Адбылося гэта ў 1941 годзе. Нягледзячы на катаванні, Ліза не здрадзіла ні таварышам, ні сваім ідэалам. Мужная змагарка з фашысцкімі захопнікамі была расстраляна ў лістападзе таго ж года.

Ліза Чайкіна была пасмяротна ўдастоена звання Героя Савецкага Саюза. Яе імя стала сімвалам барацьбы супраць фашызму для многіх пакаленняў, а сама гераіня — яркім прыкладам нязломнай волі і мужнасці. Вуліцы, названыя ў яе гонар, ёсць у многіх краінах і гарадах, у тым ліку ў Маскве, Санкт-Пецярбургу, Алматы, Гродне і іншых.

Подзвіг Лізы Чайкінай знайшоў адлюстраванне ў літаратуры, напрыклад, у рамане Мікалая Бірукова «Чайка», нарысе Барыса Палявога «Жанна д'Арк верхне-волжскіх лесов».

... Праходжу па невялікай, але вельмі ўтульнай вуліцы. Тут размясціліся жылыя дамы, дзіцячы сад, дзе весела гуляюць у даганялкі яго выхаванцы, басейн, Новы драматычны тэатр. Да помніка мужнай гераіні падыходзяць людзі. Памяць пра Лізу Чайкіну жыве.

